

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2005 m. gruodžio 21 d.

skelbiantis koncentraciją suderinamą su bendrąja rinka ir EEE susitarimo veikimu

(Byla COMP/M.3696 – E.ON/MOL)

(pranešta dokumentu Nr. C(2005) 5593)

(Tik tekstas anglų kalba yra autentiškas)

(Tekstas svarbus EEE)

(2006/622/EB)

2005 m. gruodžio 21 d. Komisija, atsižvelgdama į 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės, ypač į to reglamento 8 straipsnio 2 dalį, priėmė sprendimą susijungimo byloje (EB susijungimo reglamentas) ⁽¹⁾. Viso sprendimo teksto neslaptas variantas autentiška bylos kalba ir Komisijos darbo kalbomis pateikiami Konkurencijos generalinio direktorato tinklalapyje adresu: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. SANTRAUKA

(1) Ši byla yra susijusi su E.ON (Vokietija) ketinimu įsigyti dvi Vengrijos integruotos naftos ir dujų bendrovės MOL pavaldžiausias bendroves, kurios verčiasi didmenine prekyba, rinkodara ir prekyba dujomis bei dujų laikymu. MOL taip pat turi dvejus metus galiosiantį pasirenkamąjį pardavimo sandorį, suteikiantį teisę parduoti E.ON bendrovei savo dujų perdavimo pavaldžiąją įmonę.

(2) MOL jau prieš sandorį turi beveik išimtinę prieigos prie dujų išteklių ir dujų infrastruktūros kontrolę Vengrijoje. MOL valdo dujų perdavimo tinklą, visas Vengrijos dujų saugyklas ir užima beveik monopolinę padėtį didmeninės prekybos dujomis rinkoje. Jau šiuo metu MOL kontroliuoja dujų išteklius (importą ir vidaus gavybą) ir dujų infrastruktūrą. Dabar E.ON perims šią kontroliuojamojo padėtį.

(3) Siūlomu sandoriu bus įgyvendintas šis esminis pasikeitimas: E.ON, skirtingai nei MOL, turi stiprią padėtį Veng-

rijos mažmeninio dujų ir elektros tiekimo rinkoje. Todėl, išskyrus MOL bendrovės dujų ir elektros perdavimo ir dujų gavybos verslą, šiuo sandoriu bus sukurtas vertikaliai integruotas subjektas kartu su dujų ir elektros tiekimo grandinėmis Vengrijoje.

(4) Komisijos atliktu rinkos tyrimu nustatyta, kad dėl naujo subjekto beveik išimtinės Vengrijoje prieinamų dujų (daugiausia importuotų iš Rusijos) išteklių kontrolės ir jo vertikalios integracijos dujų ir elektros rinkose, sandoriu galėtų būti keliamas rimtas pavojus, kad konkurencija antrinėse dujų ir elektros rinkose bus slopinama. Kaip minėta, skirtingai nei MOL, E.ON veikia antrinėse rinkose: didmeninės prekybos dujomis rinkoje, mažmeninėje prekybos dujomis ir elektra bei jų skirstymo rinkoje (kontroliuojama dvi iš šešių regioninių dujų skirstomųjų bendrovių ir tris iš šešių regioninių elektros skirstomųjų bendrovių) ir elektros gamybos rinkoje. Tai pakeis naujo subjekto veiklos motyvus antrinėje rinkoje veikiančių konkurentų atžvilgiu. Todėl naujas subjektas turės galimybę ir motyvą diskriminuoti konkurentus tiek dujų, tiek elektros sektorių antrinėse rinkose.

⁽¹⁾ OL L 24, 2004 1 29, p. 1.

- (5) 2005 m. spalio 20 d. E.ON, siekdama pašalinti per procedūrą nustatytas konkurencijos problemas, pateikė išsipareigojimų paketą. 2005 m. lapkričio 16 d. E.ON pateikė persvarstytus išsipareigojimus. 2005 m. gruodžio 8 d. buvo pateikti galutiniai išsipareigojimai. Komisija laikosi nuomonės, kad atlikus rinkos tyrimą E.ON iš esmės pagerino išsipareigojimus lyginant juos su pirminiu pasiūlymu, ir jais išsklaidomas trečiųjų šalių išreikštas susirūpinimas dėl būtinybės užtikrinti pakankamą dujų likvidumą Vengrijos didmeninės prekybos dujomis rinkoje tokia kaina ir tokiomis sąlygomis, kurios suteiktų galimybę trečiosioms šalims veiksmingai konkuruoti su nauju subjektu Vengrijos antrinėse dujų ir elektros rinkose.
- (6) Todėl siūlomas priimti susijungimą leidžiantis sprendimas su sąlygomis ir išsipareigojimais pagal Susijungimų reglamento 8 straipsnio 2 dalį.

II. AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

A. ŠALYS

- (7) E.ON Ruhrgas International AG (toliau – E.ON) priklauso E.ON bendrovių grupei, kuri yra privati energetikos grupė, daugiausia besiverčianti elektros ir dujų tiekimu.
- (8) Vengrijos naftos ir dujų bendrovė MOL (toliau – MOL, Vengrija) yra integruota naftos ir dujų grupė, kuri visų pirma veikia Vengrijos gamtinių dujų, alyvų, degalų ir chemikalų rinkoje. Tai valstybinė bendrovė, kurios akcijomis prekiaujama Budapešto vertybinių popierių biržoje. Vengrijos valstybė vis dar turi 12 % bendrovės akcijų ir „auksinę akciją“.

B. SANDORIS

- (9) Ši byla yra susijusi su koncentracija, kuria E.ON įsigyja MOL Földgázellátó Rt. (toliau – MOL DPRP (didmeninė prekyba, rinkodara, prekyba)) ir MOL Földgázterelő Rt. (toliau – MOL dujų laikymas). E.ON taip pat įsigis MOL turimas bendros OAO Gazprom ir MOL įmonės Panrusgáz Magyar-Orosz Gázipari Rt. (toliau – Panrusgáz) akcijas.
- (10) Šiuo sandoriu E.ON neįsigyja kitos tik MOL kontroliuojamos pavaldžiosios įmonės MOL Földgázszállító Rt. (toliau – MOL dujų perdavimas). MOL vietoj to suteiktas pasirenkamas pardavimo sandoris, pagal kurį per kitus dvejus metus MOL gali pareikalauti, kad E.ON pirktų „25 % plius 1 akciją“ arba „75 % minus 1 akciją“ MOL dujų perdavime.
- (11) Galiausiai MOL pasilieka savo dujų paieškos ir gavybos verslo kontrolę (MOL pirminėje rinkoje veikiantis dujų paieškos ir gavybos padalinys (toliau – MOL paieška ir gavyba)). Vis dėlto MOL ir MOL DPRP sudarė naują ilgalaikį dujų tiekimo susitarimą dėl MOL paieškos ir gavybos išgaunamų dujų (toliau – tiekimo susitarimas).

C. ATITINKAMOS RINKOS

ATITINKAMOS GAMTINIŲ DUJŲ RINKOS

a) Atitinkamos produktų rinkos

- (12) Atsižvelgdama į Vengrijos dujų rinkų ypatybes Komisija nustatė šias atitinkamas dujų sektoriaus rinkas:
- i) dujų perdavimas,
 - ii) dujų skirstymas,
 - iii) dujų laikymas,
 - iv) dujų tiekimas prekiautojams,
 - v) dujų tiekimas regioninėms skirstomosioms bendrovėms (toliau – RSB),
 - vi) dujų tiekimas didelėms elektrinėms,
 - vii) dujų tiekimas dideliems pramonės klientams (naudojantiems daugiau nei 500 m³/val.),
 - viii) dujų tiekimas smulkiems prekybos ir pramonės klientams (naudojantiems mažiau nei 500 m³/val.) ir
 - ix) dujų tiekimas gyventojams.

- (13) Nuo 2004 m. liepos 1 d. pagal Vengrijos teisę visi klientai, išskyrus gyventojus, tapo turinčiais teisę laisvai pasirinkti tiekėją laisvaisiais klientais. Gyventojai turės šią teisę vėliausiai nuo 2007 m. liepos 1 d.
- (14) Vengrijos gamtinių dujų sektorius yra apibūdinamas kaip mišrus modelis, kuriame derinamas reguliuojamos rinkos segmentas (arba komunalinių paslaugų rinka), kuris yra ankstesnio Vengrijos dujų režimo padarinys, ir liberalizuotas rinkos segmentas (arba atviros rinkos segmentas). Reguluojamos rinkos segmente komunalinių paslaugų didmenininkas (MOL DPRP) teisės aktais įpareigotas visiškai patenkinti RSB komunalinėms paslaugoms skirtų dujų poreikį, o RSB yra įpareigotos gauti savo komunalinėms paslaugoms reikalingas gamtines dujas tik iš komunalinių paslaugų didmenininko (reguliuojamomis kainomis). Komunalinių paslaugų tiekėjai RSB turi išimtinę teisę ir įpareigojimą tiekti dujas reguliuojamomis kainomis jų teritorijose esantiems klientams. Laisvieji klientai turi teisę rinktis: toliau gauti dujas pagal jų sutartį su dabartiniu dujų tiekėju (jų RSB arba komunalinių paslaugų didmenininku MOL DPRP, jei MOL DPRP tiesiogiai tiekia dujas klientui) arba nutraukti komunalinių paslaugų sutartį ir pirkti jiems reikalingas dujas iš prekiautojo arba importuoti gamtines dujas patiems. Numatoma, kad mišrus modelis išnyks po 2007 m. liepos mėn.

- (15) Rinkos tyrimu patvirtinta, kad Vengrijoje yra atskira dujų tiekimo prekiautojams produktų rinka, kurioje importuotojai ir (arba) gavyba besiverčiantys subjektai parduoda prekiautojams dujas, o prekiautojai parduoda jas vieni kitiems tiekdami dujas atviros rinkos segmentui. Reguluojamos rinkos segmente RSB yra įpareigosios pirkti komunalinėms paslaugoms skirtas dujas iš komunalinių paslaugų didmenininko (MOL DPRP).

b) *Geografinės rinkos*

- (16) Šioje byloje tyrimu nustatyta, kad visų paveiktų rinkų apimtis yra nacionalinė, išskyrus dujų skirstymo ir dujų tiekimo gyventojams rinkas, kurių dabartinė apimtis yra regioninė (t. y. apribota konkrečiomis dujų skirstymo teritorijomis Vengrijoje).

ATITINKAMOS ELEKTROS RINKOS

a) *Atitinkamos produktų rinkos*

- (17) Atsižvelgdama į Vengrijos rinkų ypatybes Komisija nustatė šias atitinkamas elektros sektoriaus rinkas:

i) elektros perdavimas,

ii) elektros skirstymas,

iii) balansinės energijos tiekimas,

iv) didmeninis elektros tiekimas prekiautojams,

v) didmeninis elektros tiekimas komunalinių paslaugų didmenininkui,

vi) didmeninis elektros tiekimas RSB,

vii) mažmeninis elektros tiekimas vidutiniams ir stambiems prekybos ir pramonės klientams,

viii) mažmeninis elektros tiekimas smulkiems prekybos ir pramonės klientams ir

ix) mažmeninis elektros tiekimas gyventojams.

- (18) Vengrijos elektros sektorius taip pat yra apibūdinamas kaip mišrus modelis, kuriame yra reguliuojamos rinkos ir atviros rinkos segmentai. Nuo 2004 m. liepos 1 d. visi klientai, išskyrus gyventojus, tapo turinčiais teisę pasirinkti tiekėją laisvaisiais klientais. Gyventojai turės šią teisę

nuo 2007 m. liepos 1 d. Kaip ir dujų sektoriuje, turintys tokią pasirinkimo laisvę klientai turi teisę pakeisti tiekėją, tačiau nėra įpareigoti tai daryti ir todėl gali ir toliau gauti elektrą iš atitinkamo regioninio tiekėjo pagal komunalinių paslaugų sutartį. Vis dėlto daugiau klientų perėjo į atviros rinkos segmentą elektros sektoriuje nei dujų sektoriuje. 2005 m. birželio mėn. 32 % bendro Vengrijos elektros vartojimo teko atviros rinkos segmentui.

b) *Geografinės elektros rinkos*

- (19) Šioje byloje tyrimu nustatyta, kad daugumos paveiktų rinkų apimtis yra nacionalinė, išskyrus elektros skirstymo ir elektros mažmeninio tiekimo gyventojams rinkas, kurių dabartinė apimtis yra regioninė (t. y. apribota konkrečiomis elektros skirstymo teritorijomis Vengrijoje).

D. KONKURENCIJOS ĮVERTINIMAS

DUJŲ RINKOS

a) *MOL DPRP užima dominuojančią padėtį Vengrijos didmeninio dujų tiekimo rinkoje*

- (20) MOL DPRP užima dominuojančią padėtį Vengrijos didmeninio dujų tiekimo RSB ir prekiautojams rinkoje dėl anksčiau turėtos teisėtos monopolininkės padėties. MOL DPRP tebeturint buvusios monopolininkės teises reguliuojamos rinkos segmente, Komisijos atliktu tyrimu nustatyta, kad yra didelės kliūtys patenkant į Vengrijos dujų rinkos atviros rinkos segmentą. Pagrindinė kliūtis Vengrijos rinkos naujokams – sunki prieiga prie konkurencingų dujų išteklių ir likvidumo stoka Vengrijos didmeninėje dujų rinkoje.

- (21) Visų pirma MOL DPRP kontroliuoja ir kontroliuos prieigą prie šalies viduje išgaunamų dujų išteklių ir konkurencingo importo.

- (22) Vengrijos dujų vidaus gavyba nėra maža – 2004 m. ji siekė apytikriai 3 milijardų m³ dujų sudarydama apie 20 % bendro nacionalinio dujų vartojimo. Tyrimu taip pat nustatyta, kad Vengrijos dujos yra konkurencingos importuojamų dujų atžvilgiu.

- (23) Nors pagal siūlomą sandorį E.ON neįsigyja MOL paieškos ir gavybos, MOL paieška ir gavyba ir MOL DPRP sudarė 10 metų tiekimo susitarimą, kuris yra sandorio dalis, dėl MOL paieškos ir gavybos šalies viduje išgaunamų dujų. Pagal šio tiekimo susitarimo sąlygas dujų apimtis, kurią MOL paieška ir gavyba tiesiogiai tiekia MOL DPRP, yra nustatyta nurodant MOL paieškos ir gavybos gavybos prognozes. Komisija nustatė, kad šalies viduje išgaunamų dujų negali pirkti trečiosios šalys [...], nes apimtis, dėl kurios susitarta, atitinka MOL paieškos ir gavybos prognozes ir kad kiekiai, kurie įgyvendinant susitarimą liks prieinami trečiosioms šalims, sieks daugiausia [27 %–37 %] pagal MOL paieškos ir gavybos gavybos prognozes.

- (24) Importas sudaro 80 % bendro dujų vartojimo Vengrijoje, ir yra numatoma, kad importas didės, nes vidaus gavyba mažėja. Yra du punktai, per kuriuos į Vengriją patenka importuojamos dujos: Rytų punktas (Beregovo Ukrainos pasienyje) ir Vakarų punktas (Vengrijos–Austrijos dujų tiekio linija Austrijos pasienyje).
- (25) Tyrimu nustatyta, kad visos į Vengriją importuojamos (ir vienintelės konkurencingos) dujos yra iš Rusijos (t.y. gaunamos iš *Gazprom*) arba tranzitu per Rusiją ir Ukrainą (t.y. *Gazprom* kontroliuojamais tranzitiniais dujotiekiais) gabenamos dujos iš NVS šalių (visų pirma Turkmėnistanas). Vengrijoje alternatyvaus prieinamo šaltinio nenumatoma iki 2012 m., kai pradės veikti NABUCCO dujotiekis, kuriuo bus gabenamos dujos iš Vidurio Rytų ir Kaspijos regiono.
- (26) Iki rinkos liberalizavimo MOL buvo į Vengriją importuojamų dujų monopolininkė. MOL DPRP, siekdama užtikrinti dujų tiekimą, sudarė ilgalaikius tiekimo susitarimus, kurių trukmė yra iki [...] (iki [...] su *Panrusgáz*, *Gaz de France* (GdF), E.ON ir *Bothli-Trade* (*Bothli-Trade* perleido šią sutartį iki šiol vieninteliam naujam Vengrijos dujų rinkos dalyviui EMFESZ). MOL DPRP iš E.ON ir GdF pirkto ir per Vakarų punktą importuotos dujos iš tikrųjų yra Rusijos dujos, kurios yra apytikriai [27 %–37 %] brangesnės nei iš *Gazprom* per *Panrusgáz* arba iš EMFESZ pirkto dujos.
- (27) Rinkos tyrimu nustatyta, kad šiuo metu naujiems dalyviams yra sunku gauti prieigą prie Rusijos dujų lygiagrečiai su MOL DPRP galiojančiomis sutartimis. Atrodo, kad *Gazprom* neturėtų motyvo parduoti daugiau į Vengriją eksportuojamų dujų nei būtina ateityje padidėsiančio Vengrijos poreikio ir jau įtrauktos į galiojančias MOL DPRP ilgalaikes importo sutartis tiekimo apimtims skirtumui panaikinti.
- (28) *Gazprom* jau tiekia per savo ir MOL bendrą įmonę *Panrusgáz* beveik visą Vengrijai reikalingą dujų kiekį. Komisija laikosi nuomonės, kad neįmanoma konkuruoti su MOL DPRP perkant dujas iš *Gazprom*. Pirma, *Gazprom* neturi motyvo pigiau parduoti dujas kitam prekiautojui dujomis, nes tokių parduotų dujų kiekis tiesiog pakeistų Vengrijos rinkoje jau *Gazprom* parduotų dujų kiekį. Antra, dujos, kurias *Gazprom* parduotų brangiau, nebūtų konkurencingos Vengrijoje.
- (29) Be to, dėl plataus klientų rato ir didelės pardavimų apimtys MOL DPRP turi ir turės daug svarbių pranašumų prieš galimus naujus dalyvius tiekimo saugumo ir išlaidų, susijusių su dujų perdavimu ir laikymu, srityse.
- (30) Dėl šių priežasčių MOL DPRP, dar nesudarius sandorio, dominuoja įvairiose Vengrijos didmeninės prekybos dujomis rinkose (dujų tiekimas RSB, dujų tiekimas prekiautojams, dujų tiekimas elektrinėms).
- b) **Poveikis Vengrijos dujų rinkoms**
- Dujų tiekimas**
- *Naujas subjektas turės galimybę ir motyvą neleisti konkurentams (RSB ir prekiautojams) pirkti didmeniniu būdu parduodamas dujas dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkoje.*
- (31) Esminis sandoriu sukurtas pokytis – E.ON, skirtingai nei MOL, per savo RSB verčiasi mažmeniniu dujų tiekimu smulkiems pramonės ir prekybos klientams. Todėl susijungimu bus sukurta besiverčianti didmenine ir mažmenine dujų prekyba vertikaliai integruota bendrovė. Kai tik bus sudarytas sandoris, tikėtina, kad naujas subjektas turės galimybę ir motyvą neleisti dabartiniams ir galimiems konkurentams konkuruoti antrinėje dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkoje, nes konkurentai būtų priklausomi nuo didmeninėje rinkoje jiems dujas tiekiančio naujo subjekto.
- (32) Po susijungimo naujas subjektas turės galimybę neteikti konkurentams prieigos prie dujų išteklių ir įvairiais būdais didinti konkurentų išlaidas. Naujas subjektas galėtų taikyti su kainomis tiesiogiai nesusijusią diskriminaciją (pvz., tiekimo vilkinimas, prastesnės kokybės aptarnavimas, nelankstumas, nenoras derėtis iš naujo ir t. t.) reguliuojamos rinkos segmente, kuriame kainos yra reguliuojamos. Jis galėtų tiesiogiai padidinti dujų didmeninę kainą prekiautojams ir (arba) taikyti su kainomis tiesiogiai nesusijusią diskriminaciją atviros rinkos segmente.
- (33) E.ON per savo RSB užima apie [15 %–25 %] dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkos. Komisijos tyrimu nustatyta, kad naujo subjekto motyvas kelti konkurentų išlaidas ir jam palankiausia konkurencijos slopinimo strategija gali skatinti reguliuojamos rinkos aplinkos plėtojimą.
- i) Kai tik bus sudarytas sandoris: kol mažmeninės kainos smulkiems pramonės ir prekybos klientams ir didmeninės dujų kainos yra reguliuojamos, naujas subjektas turės motyvą kelti konkuruojančių RSB išlaidas naudodamas su kainomis tiesiogiai nesusijusią diskriminaciją. Tuo pat metu jis gali padidinti didmenines dujų kainas nepriklausomiems prekiautojams siekdamas pritraukti klientus, kurie pereis į atviros rinkos segmentą.

ii) 2007 m. liepos mėn.: numatoma panaikinti kainų reguliavimą. Tuo metu visi laisvieji klientai turės pereiti į atviros rinkos segmentą. Tuo metu naujas subjektas gali turėti motyvą slopinti konkurenciją antrinėje dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkoje pakeldamas dujų kainą arba sumažindamas tiekimo kokybę (naudodamas jam palankiausias trukdymo būdus).

(34) Todėl naujo subjekto konkurentai gali būti nustumti į šalį – tai suteiktų galimybę naujam subjektui įgyti didesnę įtaką antrinėje dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkoje. Šiuo trukdymu prieiti prie dujų tiekimo taip pat bus trukdoma naujiems dalyviams patekti į šią rinką, nes galimi dalyviai negali tikėtis sudaryti su nauju subjektu dujų tiekimo sutartis pagal panašias sąlygas, kurios taikomos su E.ON susijusioms įmonėms. Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad susijungimu bus labai trukdoma konkurencijai dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkoje.

— *Naujas subjektas turės galimybę ir motyvą neleisti konkurentams (RSB ir prekiautojams) pirkti didmeniniu būdu parduodamas dujas dujų tiekimo gyventojams rinkoje.*

(35) Šiuo metu E.ON užimamos rinkos dalis sudaro apie [15 %–25 %] dujų tiekimo Vengrijos gyventojams rinkoje. Kaip ir dujų tiekimo smulkiems pramonės klientams ir gyventojams rinkoje, naujas subjektas turės galimybę ir motyvą varžyti konkurentų prieigą prie dujų tiekimo antrinėje dujų tiekimo gyventojams rinkoje, o tai labai trukdys konkurencijai.

(36) Kadangi 2007 m. liepos mėn., t. y. praėjus tik 18 mėnesių nuo šio sprendimo priėmimo, gyventojai gaus teisę pasirinkti tiekėją, šioje byloje Komisija laikosi nuomonės, kad didžiausias susijungimu sukeltas neigiamas poveikis konkurencijai atsiras po tos datos.

(37) Be šio neigiamo poveikio konkurencijai tuoj pat po susijungimo taip pat gali būti sukeltas neigiamas poveikis, kuriuo i) silpninama konkurentų mažmenininkų (kurie galėtų tapti naujais dalyviais dujų tiekimo gyventojams rinkoje) padėtis kaimyninių šalių artimai susijusioje dujų tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams rinkoje ir ii) trukdoma galimiems naujiems dalyviams pasiruošti įeiti į rinką (nes įėjimui į rinką reikia pasiruošti iš anksto).

— *Naujas subjektas užims dominuojančią padėtį dujų tiekimo dideliems pramonės klientams rinkoje.*

(38) MOL DPRP ir RSB buvo tik netiesioginiai konkurentai dujų tiekimo dideliems pramonės klientams rinkoje, nes

MOL DPRP gali tiekti dujas tik tiesiogiai prie perdavimo tinklo prisijungusiems klientams reguliuojamos rinkos segmente. Be to, RSB privalo apsirūpinti MOL DPRP tiekiamomis dujomis. Iki šiol nedaug klientų galėjo gauti geresnius pasiūlymus atviros rinkos segmente iš prekiautojų, pvz., EMFESZ, nes reguliuojamos kainos liko gana žemos.

(39) Nuo 2007 m. liepos mėn. mišrus modelis ir reguliuojamos kainos nebebus taikomi dideliems pramonės klientams. Nors MOL DPRP, kaip prekiautojas dujomis, galėtų įsigyti daugiau didelių prisijungusių prie skirstomojo tinklo pramonės klientų, tačiau dėl susijungimo bus sujungti dideli MOL DPRP ir E.ON turimų klientų kiekiai (E.ON atveju – per jos kontroliuojamas RSB (KÖGÁZ, DDGÁZ) ir, tikriausiai, FŐGÁZ, apie kurią ji turi slaptos informacijos), todėl naujas subjektas tuoj pat gaus prieigą prie didelės klientų bazės (sudaranti [40 %–50 %] bendra rinkos dalis bus priešpastatyta esamam konkurentui EMFESZ ir galimiems naujiems dalyviams).

(40) Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad susijungimu užėmus dominuojančią padėtį bus labai trukdoma konkurencijai dujų tiekimo dideliems pramonės klientams rinkoje.

Dujų laikymas

(41) MOL dujų laikymas yra vienintelė galinti teikti dujų laikymo paslaugas bendrovė Vengrijoje. Prieiga prie saugyklų yra svarbi kiekvienam dujų tiekėjui, kad jis galėtų veikti dujų didmeninėje ir mažmeninėje rinkose, ypač sprendžiant susijusių su klientų poreikiais sezoninių svyravimų klausimą. Komisija laikosi nuomonės, kad dėl susijungimo naujasis subjektas turės galimybę ir motyvą stiprinti konkurencijos slopinimo strategiją diskriminuodamas konkurentus prieigos prie saugyklų srityje net esant visiškai reguliuojamoms dujų laikymo paslaugų kainoms (kaip reikalaujama sandoriui pritariantiame Vengrijos energetikos tarnybos sprendime).

(42) Naujas subjektas gali taip pat kontroliuoti naujų Vengrijos dujų saugyklų įrengimą, nes i) MOL dujų laikymas turi pasirenkamąjį pirkimo sandorį pirkti išnaudotus laukus iš MOL paieškos ir gavybos ir ii) MOL motyvas teikti pirmenybę MOL dujų laikymui parduodant MOL paieškai ir gavybai priklausančius išnaudotus laukus yra susijęs su MOL dujų laikyme turima 25 % akcijų dalimi.

Dujų perdavimas

- (43) MOL dujų perdavimas valdo ir vadovauja aukšto slėgio tinklui Vengrijoje. MOL tebeturės „25 % plus 1“ MOL DPRP akcijų dalį – tai bus motyvas MOL dujų perdavimui stiprinti E.ON konkurentams antrinėje rinkoje nuostolingą konkurencijos slopinimo strategiją dujų tiekimo srityje diskriminuojant juos prieigos prie perdavimo tinklo atžvilgiu.

ELEKTROS RINKOS

- (44) Komisijos rinkos tyrimu taip pat nustatytos konkurencijos problemos įvairiose elektros rinkose, atsirasiančios dėl MOL DPRP veiklos pirminėje dujų tiekimo didelėms elektrinėms rinkoje ir E.ON veiklos antrinėse elektros gamybos ir didmeninės bei mažmeninės prekybos rinkose vertikalios integracijos.
- (45) Kadangi MOL nedalyvauja elektros rinkose, E.ON nuo 1995 m. daug investavo į Vengrijos elektros sektorių. Šiuo metu ši grupė verčiasi elektros gamyba mažoje dujinėje elektrinėje Debrecene (95 MW) ir didmeniniu bei mažmeniniu tiekimu valdydama tris iš šešių elektros RSB ir elektros prekybos bendrovę E.ON EK. Be to, E.ON kontroliuoja įvairias bendroves, susijusias su mažmeniniu elektros tiekimu kaimyninėse šalyse.
- (46) Iki sandorio sudarymo MOL DPRP jau dominuoja dujų tiekimo didelėms elektrinėms rinkoje. Sandoriu sukurtas esminis pokytis bus šis: naujas subjektas turės ne tik galimybę, bet ir motyvą išnaudoti savo kontroliuojančią padėtį Vengrijos dujų išteklį srityje neleidamas esamiems ir galimiems konkurentams antrinėse elektros rinkose verstis didmeniniu elektros tiekimu prekyautojams, mažmeniniu elektros tiekimu vidutiniams ir dideliems pramonės ir prekybos klientams, mažmeniniu elektros tiekimu smulkiems pramonės ir prekybos klientams ir mažmeniniu elektros tiekimu gyventojams.

Elektros gamyba ir didmeninė prekyba

- (47) 2005 m. bendri Vengrijos gamybos pajėgumai sudarė apytikriai 8 000 MW, o 2004 m. per didžiausią apkrovą šalyje – 6 350 MW. Vengrijos elektros gamybą sudaro branduolinė energija (1 800 MW instaliuoto galingumo) ir kūrenamų rusvosiomis anglimis, dujomis bei akmens anglimis elektrinių gaminama energija (5 700 MW instaliuoto galingumo). Beveik 40 % Vengrijoje naudojamos elektros gamina Paksi branduolinė jėgainė, o likusius 60 % daugiausia sudaro angliavandeniliais (rusvosiomis anglimis, dujomis ir akmens anglimi) kūrenamų elektrinių gaminama elektra ir importuojama elektra. Didžioji dalis

didelių elektrinių galingumų yra užsakomi pagal ilgalaikius energijos pirkimo susitarimus (EPS) su įsitvirtinusių Vengrijos elektros operatoriumi ir komunalinių paslaugų didmenininku MVM. Rinkos tyrimu nustatyta, kad 2005 m. bendras pagal EPS užsakyto galingumo dydis sudarė 4 000–5 000 MW.

- (48) Numatoma, kad iki 2020 m. reikės didelių naujų gamybos pajėgumų (5 000 MW arba 60 % šiuo metu instaliuoto galingumo) siekiant pakeisti senas elektrines (3 500 MW) ir patenkinti didėjančią elektros poreikį Vengrijoje. Atitinkamai Vengrijos elektros gamybos pajėgumai turėtų padidėti nuo 8 000 MW iki apytikriai 10 500 MW.
- (49) Komisijos atliktu rinkos tyrimu dėl naujų Vengrijos elektrinių projektų nustatyta, kad dujos bus pagrindinis naujų elektrinių kuras. Vengrijos energetikos reguliavimo institucija laikosi nuomonės, kad dujomis kūrenamų elektrinių pajėgumai siektų apytikriai 60 % naujų gamybos pajėgumų.
- (50) Elektrą į Vengriją importuoja daugiausia prekyautojai, perduodantys elektrą toliau tranzitu arba tiekiantys ją vidutiniams ir stambiems klientams. 2003 m. komunalinių paslaugų didmenininko MVM importuota elektra sudarė [30 %–40 %] bendro elektros importo. E.ON, kurios dalis sudarė [10 %–20 %] bendro importo, buvo antra pagal dydį importuotoja lenkdama kitus prekyautojus elektra. Pagal 2005 m. elektros perdavimo operatoriaus MAVIR tyrimą numatoma, kad Vengrijos elektros importas sumažės per kitus dešimt metų, o bendras Vengrijos elektros poreikis ir toliau didės. Todėl elektros importo dalis bendrame elektros poreikyje sumažės, o vidaus gamybos dalis padidės.
- (51) Iki sandorio sudarymo MOL DPRP jau užima dominuojančią padėtį dujų tiekimo didelėms elektrinėms rinkoje. Todėl sudarius sandorį naujas subjektas turės galimybę nustatyti konkurentų elektrinėms dujų tiekimo sąlygas (kainas, tiekimo suteikimo taisykles, „imk arba mokėk“ (angl. „take-or-pay“) baudas, galimybę nutraukti tiekimą ir kt.) ir diskriminuoti konkurentų elektrines įvairiais būdais.
- (52) Komisijos atliktu tyrimu nustatyta, kad sudarius sutartį E.ON gali nedelsdamas pradėti vykdyti dvejopą strategiją stiprindama savo padėtį Vengrijos elektros gamybos ir didmeninio bei mažmeninio elektros tiekimo rinkose.

- (53) Naujų elektrinių atžvilgiu E.ON gali pakelti dujų kainas konkurentų naujoms dujomis kūrenamoms elektrinėms siekdama priversti šiuos konkurentus nestatyti naujų dujomis kūrenamų elektrinių ir suteikdama pirmenybę savo naujų elektrinių projektams. Ši strategija būtų patraukli E.ON, nes ji labai domisi dideliu jos energijos gamybos pajėgumų didinimu Vengrijoje. E.ON taip pat gali diskriminuoti naujas dujomis kūrenamas elektrines, kurios netiekia elektros su ja susijusioms bendrovėms antrinėje mažmeninėje elektros rinkoje. Ši strategija būtų ekonomiškai racionali, nes ją naudodamas E.ON įgytų tam tikrą elektros gamybos ir didmeninės prekybos kontrolę ir papildomą konkurencinį pranašumą elektros mažmeninėje rinkoje.
- (54) Esamų elektrinių atžvilgiu naujas subjektas gali įgyvendinti tą pačią konkurencijos slopinimo strategiją siekdamas riboti konkurentų galimybę konkuruoti atviros rinkos elektros gamybos ir didmeninės prekybos segmente ir galiausiai priversti juos pasitraukti iš rinkos. Keli rinkos dalyviai išreiškė susirūpinimą, kad po to E.ON siektų įsigyti jų turtą.
- (55) Ateityje liberalizavus reguliuojamą sistemą, kuriai bus būdinga didesnė prieiga prie atviros rinkos segmente esamų energijos gamybos pajėgumų (ir E.ON didesnė dalis elektros gamybos rinkoje), pirmiau apibūdinta konkurencijos slopinimo strategija bus dar veiksmingesnė, ir todėl ši strategija bus dar kenksmingesnė. Šia strategija būtų sumažinta konkurentų dujomis kūrenamų elektrinių galimybė konkuruoti ir ribojama konkurencingos elektros didmeninės rinkos vystymosi apimtis.
- (56) Netrukus po sandorio sudarymo (skirtingai nuo aplinkybių, jei naujas elektrines statytų kiti rinkos dalyviai) dėl E.ON strategijos naujų Vengrijos elektros gamybos pajėgumų vystymasis taptų lėtesnis ir mažiau konkurencingas, o galiausiai kiltų didmeninės elektros kainos. Todėl tai kenktų veiksmingai konkurencijai elektros gamybos ir didmeninio elektros tiekimo prekiautojams rinkoje.
- (58) E.ON strategija elektros gamybos ir didmeninio pardavimo rinkoje labai pakenktų konkurencijai visose mažmeninio elektros tiekimo rinkose. Pirmia, dėl šio poveikio nauji gamybos pajėgumai būtų vystomi be konkurencijos, o didmeninės kainos pakiltų. Antra, naujas subjektas tikriausiai įgyvendins strategiją sujungti dujų tiekimą ir dujomis kūrenamų elektrinių gaminamos elektros pirkimą – tai sumažintų konkurentų mažmeninėje rinkoje galimybę gauti konkurencingą elektrą ir sustiprintų naujo subjekto jau turimą didelę įtaką mažmeninėje elektros rinkoje. Galiausiai Komisijos atliktu rinkos tyrimu nustatyta, kad dvigubiems pasiūlymams (dujų ir elektros) tikriausiai teks svarbų vaidmenį Vengrijoje. Komisijos nuomone, netrukus po sutarties sudarymo E.ON turės galimybę ir motyvą neleisti visoms kitoms mažmeniniu elektros pardavimu besiverčiančioms bendrovėms teikti dvigubus pasiūlymus neleidama šios rinkos strategijos norintiems laikytis konkurentams prieiti prie dujų išteklių – tai labai trukdytų konkurencijai elektros tiekimo smulkiems pramonės ir prekybos klientams bei gyventojams rinkose.

E. ĮSIPAREIGOJIMAI

- (59) 2005 m. spalio 20 d. E.ON, siekdama pašalinti pirmiau nurodytas konkurencijos problemas dujų ir elektros rinkose, pateikė įsipareigojimų paketą. 2005 m. lapkričio 16 d. E.ON pateikė persvarstytus įsipareigojimus, o gruodžio 8 d. – galutinį įsipareigojimų variantą. Komisija laikosi nuomonės, kad atlikus rinkos tyrimą E.ON iš esmės pagerino įsipareigojimus lyginant juos su pirminiu pasiūlymu, ir jais išsklaidomas trečiųjų šalių išreikštas susirūpinimas dėl būtinybės užtikrinti pakankamą dujų likvidumą Vengrijos didmeninės prekybos dujomis rinkoje tokia kaina ir tokiomis sąlygomis, kurios suteiktų galimybę trečiosioms šalims veiksmingai konkuruoti su nauju subjektu Vengrijos antrinėse dujų ir elektros rinkose.

VEIKLOS SRIČIŲ ATSKYRIMAS

- (60) Pirmia, įsipareigojimais numatyta, kad per šešis mėnesius nuo sandorio sudarymo dienos MOL atsisakys likusios akcijų dalies („25 % plius 1 akcijos“) MOL dujų laikyme ir MOL DPRP. Be to, 10 metų laikotarpiu MOL tiesiogiai arba netiesiogiai neišsis MOL DPRP ir MOL dujų laikymo mažosios akcijų dalies, kol E.ON bus pagrindinė šių bendrovių akcininkė.
- (61) MOL turimos MOL dujų laikymo ir MOL DPRP 25 % akcijų dalies pardavimu, kuris numatytas įsipareigojimuose, pašalinami dėl MOL ir E.ON struktūrinių ryšių kylantys rūpesčiai. Rinkos tyrimu gana palankiai įvertintas šalių struktūrinių ryšių atsiejimas.

Mažmeninis elektros pardavimas

- (57) E.ON neabejotinai yra pirmaujantis Vengrijos mažmeninės elektros tiekimo rinkos dalyvis. Tai yra vienintelė grupė, užimanti tvirtą padėtį tiek reguliuojamos rinkos (turi tris iš šešių RSB), tiek atviros rinkos (E.ON EK yra viena iš trijų didžiausių prekiautojų elektra Vengrijoje) segmentuose, o grupės rinkos dalis sudaro apie [40 %–50 %].

- (62) Antra, išsipareigojimai nustatyta, kad MOL neįgyvendins pasirenkamojo pardavimo sandorio MOL dujų perdavime turimos „25 % plus 1“ akcijų dalies atžvilgiu. Be to, 10 metų laikotarpiu, kol E.ON bus didžiosios MOL DPRP ir MOL dujų laikymo akcijų dalies akcininke, MOL neparduos E.ON arba su ja susijusioms bendrovėms MOL dujų perdavimo akcijų dalies – dėl to E.ON neįsigytų išskirtinės arba bendros MOL dujų perdavimo kontrolės.
- (63) Šia priemone bus suteikta galimybė kompetetingoms konkurencijos institucijoms išnagrinėti bet koki naujo subjekto ir MOL dujų perdavimo struktūrinį ryšį (ypač pasirenkamojo pardavimo sandorio įgyvendinimo atveju) atsižvelgiant į tuo metu vyraujančias rinkos sąlygas.

DUJŲ PERDAVIMO PROGRAMA IR SUTARTIES PERDAVIMAS

- (64) E.ON išsipareigoja įgyvendinti Vengrijoje dujų perdavimo programą per verslo įmonėms skirtus interneto aukcionus. Šia dujų perdavimo programa, kuri tęsis 9 metus iki 2015 m. liepos mėn., numatyti aštuoni 1 milijardo m³ dujų metiniai aukcionai (2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 ir 2013 metais). Vengrijos energetikos tarnyba ir stebėseną atliekantis patikėtinis vadovaus aukcionams ir stebės dujų perdavimo programos įgyvendinimą.
- (65) Be to, per šešis mėnesius nuo sandorio sudarymo dienos E.ON išsipareigoja perduoti teisę į pusę MOL DPRP ir MOL paieškos ir gavybos sutarties dėl šalies viduje išgaunamų dujų tiekimo (toliau – tiekimo sutartis) trečiajam šaliai (toliau – trečioji šalis). Įsigaliojus sutarties perdavimui trečioji šalis perims visas MOL DPRP teises ir išsipareigojimus pagal tiekimo sutartį (pagal sutarties dalį, kuri bus perduota). Perdavimas įsigalios 2007 dujų tiekimo metų pradžioje (2007 m. liepos mėn.) ir galios per visą tiekimo sutarties galiojimo trukmę (iki 2015 m. liepos mėn.). Tiekimo sutarties dalyje, kuri bus perduota, numatyta pateikti iš viso apytikriai 7,6–10 milijardų m³ dujų, o pirmaisiais metais perduotų dujų kiekis siektų 1,2 milijardų m³.
- (66) Siekdama teisingai įvertinti, ar šalių pateikti išsipareigojimai dėl dujų perdavimo programos ir sutarties perdavimo yra tinkami per procedūrą nustatytoms konkurencijos problemoms pašalinti, Komisija išnagrinėjo panašias programas, esamas įvairiose Europos šalyse, ir atliko rinkos tyrimą su Vengrijos dujų ir elektros rinkos subjektais.
- (67) Komisija priėjo prie išvados, kad šalių pasiūlyta dujų perdavimo programa, įtraukus per rinkos tyrimą trečiosios šalies respondentų pasiūlytus pakeitimus ir pagerinimus, yra pakankama visoms dėl sandorio kylančioms konkurencijos problemoms pašalinti. Visų pirma šia dujų perdavimo programa ir sutarties perdavimu bus užtikrinta, kad visi rinkos dalyviai (dujas perkantys klientai arba prekyautojai) turės galimybę gauti jiems reikalingas dujas – bent jau didelę jų dalį nepriklausomai nuo susijungusio subjekto – konkurencingomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis.
- (68) Komisija laikosi nuomonės, kad bendras dujų kiekis, kuris bus perduotas, yra tinkamas pakankamam dujų likvidumui Vengrijos didmeninėse dujų rinkose sukurti užtikrinant galimybę konkurencijai veiksmingai vystytis ir likti tvaria antrinėse dujų ir elektros rinkose. Bendras dujų kiekis, kuris bus pateiktas taikant abi priemones, yra didelis lyginant su kitomis esamomis dujų perdavimo programomis (2 milijardai m³ dujų per metus arba 14 % bendro vartojimo Vengrijoje).
- (69) Dujų perdavimo programos ir sutarties perdavimo trukmė (iki 2015 m. liepos mėn.) užtikrins, kad pakankamas likvidumas būtų prieinamas pakankamai ilgą laiką, kol pasikeis rinkos struktūra ir konkurencijos sąlygos. Be to, šia dujų perdavimo programa ir sutarties perdavimu bus užtikrinta, kad aukciono laimėtojas įsigis dujas tokiomis pačiomis (arba geresnėmis dujų perdavimo programos atveju) konkurencinėmis sąlygomis, kaip ir naujas subjektas. Komisija laikosi nuomonės, kad kainodaros mechanizmas yra patrauklus trečiosioms šalims ir juo bus skatinama aktyviai dalyvauti pagal dujų perdavimo programą rengiamuose aukcionuose.
- (70) Dujų perdavimo programos atžvilgiu Komisija laikosi nuomonės, kad šalių siūloma programa, atsižvelgiant į jos pagrindinius bruožus (kiekius, trukmę, kainodaros mechanizmą) ir daugiau techninio pobūdžio bruožus (aukciono parduodamas dujų partijas, sutarčių trukmę, lankstumo taisykles), didžiąja dalimi atitinka kriterijus, kurie laikomi tinkamiausiais sėkmingam dujų perdavimo programų įgyvendinimui. Šalys, prižiūrint Vengrijos energetikos tarnybai, parengs išsamias aukciono ir dujų tiekimo sutarčių taisykles, kurias pateiks Komisijai patvirtinti.
- (71) Sutarties perdavimo atžvilgiu Komisija laikosi nuomonės, kad perduotą sutartį perėmusi trečioji šalis taps didele ir tvaria konkurencinga jėga Vengrijos dujų rinkoje. Ji turės pakankamai ilgalaikių dujų išteklį įtvirtinti savo padėtį Vengrijos dujų rinkose ir užtikrinti likvidumą tose rinkose.

PRIEIGA PRIE DUJŲ SAUGYKLŲ

- (72) E.ON įsipareigoja suteikti prieigą prie saugyklų reguliuojamomis kainomis ir sąlygomis dujas perkantiems klientams ir prekyautojams, kurie tiesiogiai perka dujas pagal dujų tiekimo programą arba sutarties perdavimą. Visų pirma E.ON įsipareigoja suteikti prieigą prie pakankamos talpos saugyklų net tiems galutiniams naudotojams ir didmenininkams, kurie perka dujas pirmą kartą (nauji klientai) arba kuriems dėl didesnio poreikio reikia didesnių laikymo talpų (pagal galiojančią reguliavimo sistemą garantuojamas saugyklų teikėjo pakeitimas tik esamiems klientams, o jie gali laikyti dujų kiekius ne didesnius nei esami).
- (73) Komisija laikosi nuomonės, kad įsipareigojimas yra pakankamas siekiant užtikrinti veiksmingą ir nediskriminacinę

prieigą prie saugyklų, kuriose telpa atitinkami dujų kiekiai, ir suteiks galimybę prekyautojams ir klientams skirstyti įsigytas dujas pagal savo pačių ir klientų poreikius. Įsipareigojimas dėl saugyklų padės dujų ir sandorio perdavimą padaryti patrauklesniais trečiosioms šalims.

F. IŠVADA

- (74) Dėl pirmiau nurodytų atskirai arba kartu svarstytų priežasčių Komisija priėjo prie išvados, kad E.ON pateikė pakankamus įsipareigojimus sprendžiant dėl šios koncentracijos kylančias konkurencijos problemas.
- (75) Todėl Komisijos sprendimu sandoris, apie kurį pranešta, skelbiamas atitinkančiu bendrąją rinką ir EEE susitarimo veikimą pagal Susijungimų reglamento 8 straipsnio 2 dalį.